A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2005. április 14. *

A C-157/03. sz. ügyben,

az EK 226. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt a Bírósághoz 2003. április 7-én

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviseli: C. O'Reilly és L. Escobar Guerrero, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

a **Spanyol Királyság** (képviseli: N. Díaz Abad, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes ellen

* Az eljárás nyelve: spanyol.

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: C. W. A. Timmermans tanácselnök, C. Gulmann, J. Makarczyk (előadó), P. Kūris és J. Klučka bírák,

főtanácsnok: C. Stix-Hackl,
hivatalvezető: R. Grass,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

a főtanácsnok indítványának a 2004. november 9-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Keresetével az Európai Közösségek Bizottsága annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy a Spanyol Királyság — mivel a tagállami munkavállalók és családtagjaik Közösségen belüli mozgására és tartózkodására vonatkozó korlátozások eltörléséről szóló, 1968. október 15-i 68/360/EGK tanácsi irányelv (HL L 257., 13. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 27. o.), a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás területén a tagállamok állampolgárainak Közösségen belüli mozgására és tartózkodására vonatkozó korlátozások eltörléséről szóló, 1973. május 21-i 73/148/EGK tanácsi irányelv (HL 172., 14. o.; magyar nyelvű

különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 167. o.) és a kereső tevékenységük folytatásával felhagyó munkavállalók és önálló vállalkozók tartózkodási jogáról szóló, 1990. június 28-i 90/365/EGK tanácsi irányelv (HL L 180., 28. o.; magyar nyelvű különkiadás 20. fejezet, 1. kötet, 5. o.) rendelkezéseinek megsértésével, a szabad mozgáshoz való jogát gyakorló közösségi polgár harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtagja számára a tartózkodási engedély kiállításához tartózkodási vízum megszerzésének kötelezettségét írja elő, és a külföldiek mozgására és tartózkodására vonatkozó, a közérdek, közbiztonság vagy közegészség által indokolt különleges intézkedések összehangolásáról szóló, 1964. február 25-i 64/221/EGK tanácsi irányelv (HL 1964. 56., 850. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 1. o.) rendelkezéseinek megsértésével nem adja meg a lehető legrövidebb időn belül, de legfeljebb a kérelem benyújtásától számított hat hónapon belül a tartózkodási engedélyt — nem teljesítette az EK-Szerződésből eredő kötelezettségeit.

Jogi háttér

A közösségi jog

A belépéssel és a tartózkodással kapcsolatos rendelkezések

2 A 68/360 irányelv 1. cikke értelmében eltörlik a tagállamok állampolgárainak és a munkavállalók Közösségen belüli szabad mozgásáról szóló, 1968. október 15-i 1612/68/EGK tanácsi rendeletben (HL L 257., 2. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 15. o.) meghatározott családtagjaiknak a mozgására és tartózkodására vonatkozó korlátozásokat.

3 A 73/148 irányelv 1. cikkének rendelkezése előírja, különösen valamely tagállam azon állampolgárainak, akik egy másik tagállamban már letelepedtek, vagy le kívánnak telepedni önálló vállalkozói tevékenység vagy szolgáltatások nyújtásának céljából, valamint — állampolgárságuktól függetlenül — ezen állampolgárok házastársainak a mozgására és tartózkodására vonatkozó korlátozások eltörlését.

4 A 90/365 irányelv 1. cikke alapján a tagállamok biztosítják a tartózkodási jogot a tagállamok azon állampolgárainak, akik munkavállalói vagy önálló vállalkozói tevékenységet folytattak, továbbá családtagjaiknak, azzal a feltétellel, hogy azok rokkantsági, elő- vagy öregségi nyugdíjban, illetve munkahelyi baleset vagy foglalkozási betegség alapján járó pénzellátásban részesülnek, és ez az anyagi fedezet elegendő ahhoz, hogy elkerüljék, hogy a tartózkodási idejük alatt a fogadó állam szociális biztonsági rendszerére terhet jelentsenek, továbbá azzal a feltétellel, hogy a fogadó tagállamban teljes körű egészségbiztosítással rendelkeznek.

5 A 68/360 irányelv 3. és 4. cikke értelmében:

„3. cikk

(1) A tagállamok az 1. cikkben említett személyek számára biztosítják a jogot arra, hogy érvényes személyazonosító igazolvány vagy útlevél egyszerű felmutatásával a felségterületükre lépjenek.

(2) Egy tagállamba történő belépéshez a tagállamok nem kérhetnek beutazó vízumot vagy ezzel egyenértékű okiratot; kizárólag azon családtagok képeznek ezen szabály alól kivételt, akik a tagállamok egyikének állampolgárságával sem rendelkeznek. A tagállamok gondoskodnak minden olyan eszközről, amely az ezen személyek számára szükséges vízumok megszerzését megkönnyíti.

4. cikk

(1) A tagállamok biztosítják a területükön való tartózkodás jogát azoknak az 1. cikkben említett személyeknek, akik fel tudják mutatni a (3) bekezdésben felsorolt okiratokat.

(2) A tartózkodási jog igazolására okiratot állítanak ki: »Tartózkodási engedély EGK-tagállam állampolgára számára«. Ez az okirat nyilatkozatot tartalmaz, amely szerint az okiratot az 1612/68/EGK rendelet, továbbá az ezen irányelv végrehajtása során hozott intézkedésekkel összhangban adták ki. A nyilatkozat szövegét ezen irányelv melléklete tartalmazza.

(3) A tartózkodási engedély EGK-tagállam állampolgára számára történő kiadásához a tagállamok kizárólag a következő okiratok bemutatását kérhetik:

[...]

— a munkavállaló családtagjaitól:

c) azt az okiratot, amellyel a tagállam felségterületére léptek,

d) a származás országának illetékes hatósága, vagy annak az országnak az illetékes hatósága által kiállított okiratot, ahol ezt megelőzően tartózkodtak, a munkavállaló és a családtag között fennálló rokoni kapcsolat igazolására,

e) az 1612/68/EGK rendelet 10. cikke (1) és (2) bekezdésének esetében a származás országának illetékes hatósága, vagy annak az országnak az illetékes hatósága által kiállított okirat, ahol ezt megelőzően tartózkodtak, amely tanúsítja, hogy a munkavállaló eltartottjai vagy vele közös háztartásban éltek az előbbi országokban.

(4) A tagállamok, olyan tartózkodási okmányt állítanak ki annak a családtagnak, aki egyetlen tagállamnak sem állampolgára, amelynek az érvényessége megegyezik az őt eltartó tagállami állampolgárnak kiadott okirat érvényességével."

6 A 73/148 irányelv 3. és 6. cikke a következőképpen szól:

„3. cikk

(1) A tagállamok az 1. cikkben említett személyek számára biztosítják a jogot arra, hogy felségterületükre lépjenek érvényes személyazonosító igazolvány vagy útlevél egyszerű felmutatásával.

(2) Kizárólag azon családtagok esetében kérhető beutazó vízum vagy ezzel egyenértékű okirat, akik a tagállamok egyikének állampolgárságával sem rendelkeznek. A tagállamok gondoskodnak minden olyan eszközről, amely az ezen személyek számára szükséges vízumok megszerzését megkönnyítik.

[...]

6. cikk

A tagállamok a tartózkodási engedély vagy a tartózkodás jogcímét igazoló okirat kérelmezőjétől kizárólag a következő okiratok bemutatását kérhetik:

a) az a személyazonosító igazolvány vagy útlevél, amellyel a kérelmező az állam felségterületére lépett;

b) annak bizonyítéka, hogy a kérelmező az 1. és 4. cikkben említett személyek valamely csoportjába tartozik."

7 A 90/365 irányelv 2. cikke (1) és (2) bekezdésének szövege a következő:

„(1) A tartózkodási jog gyakorlását a »tartózkodási engedély az EGK tagállamának állampolgára számára« címen kibocsátott okmány igazolja, amelynek érvényessége ötéves időtartamra korlátozható és meghosszabbítható. A tagállamok a tartózkodás első két évének végén azonban megkövetelhetik az engedély újraérvényesítését, ha azt szükségesnek ítélik. Amennyiben a családtag egyik tagállamnak sem állampolgára, számára egy ugyanolyan érvényességgel bíró tartózkodási okmányt állítanak ki, mint amilyet annak az állampolgárnak, akinek a jogán jogosult.

A tartózkodási engedély vagy okmány kiadásához a tagállam a kérelmezőtől csupán érvényes személyazonosító igazolvány vagy útlevél bemutatását kívánhatja meg, továbbá annak bizonyítását, hogy a kérelmező az 1. cikkben megállapított feltételeknek eleget tesz.

(2) A 68/360/EGK irányelv 2. és 3. cikkét és a 6. cikk (1) bekezdésének a) pontját, valamint (2) bekezdését és a 9. cikkét értelemszerűen kell alkalmazni ezen irányelv kedvezményezettjeire.

[...]"

8 A 64/221 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„Az első tartózkodási engedély megadásáról vagy megtagadásáról a lehető legrövidebb időn belül, de legfeljebb a kérelem benyújtásától számított hat hónap alatt határozatot kell hozni.

Az érintett személy a tartózkodási engedély megadásáig, illetve kérelme elutasításáig átmenetileg az államterületen tartózkodhat."

A vízumügyekre vonatkozó rendelkezések

9 A külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról szóló, 2001. március 15-i 539/2001/EK tanácsi rendelet (HL L 81., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 65. o.) 2. cikke a következőképpen rendelkezik:

„E rendelet alkalmazásában a »vízum« egy tagállam által kiadott olyan engedély vagy egy tagállam által hozott olyan határozat, amely ahhoz szükséges, hogy:

— az adott tagállamba vagy több tagállamba legfeljebb összesen három hónaposra tervezett tartózkodás céljából beutazzanak,

— az adott tagállam vagy több tagállam területére átutazás céljából beutazzanak, a repülőtéri tranzit kivételével."

A nemzeti szabályozás

10 Az 1995. május 5-i 737/95. sz. királyi rendelettel (BOE 133. sz., 1995. június 5., 16547. o.) és az 1997. november 14-i 1710/1997. sz. királyi rendelettel (BOE 274. sz., 1997. november 15., 33549. o.) módosított, az Európai Közösségek tagállamai állampolgárainak Spanyolországba történő beutazásáról és tartózkodásáról szóló, 1992. június 26-i 766/1992. sz. királyi rendelet (Real Decreto 766/1992, de 26 junio, sobre entrada y permanencia en España de nacionales de Estatos miembros de las Comunidades Europeas, BOE 156. sz., 1992. június 30., 22275. o.) 10. cikkének (3) bekezdése értelmében:

„Amennyiben az érdekeltek az előző pontok hatálya alá tartozó személyek családtagjai, a 2. cikkben előírtak keretei között be kell mutatniuk az illetékes hatóságok által kiállított, az alábbiakat bizonyító okiratokat:

a) rokoni kapcsolatukat;

b) abban az esetben, ha ez a feltétel megkövetelhető, azt, hogy az az állampolgár tartja el vagy köteles őket eltartani, akivel az említett rokonsági kapcsolat fennáll;

c) amennyiben az (1) bekezdés e), f) és g) pontjaiban említett lakóhellyel rendelkező családtagjáról van szó, azt, hogy az e rendelkezésekben említett jövedelem és betegbiztosítás elegendő a jogosult és családtagjai megélhetésének fedezésére, összhangban az ott meghatározott szabályokkal;

d) az Európai Közösségek valamely tagállamának állampolgárságával nem rendelkező családtagok, az előzőekben felsorolt okiratokon kívül, az útlevélben lévő tartózkodási vízumot, amelynek bemutatása alól kivételes okból felmentés adható."

11 A 7/1985-ös sarkalatos törvény végrehajtási rendeletét jóváhagyó, 1996. február 2-i 155/1996 királyi rendelet (Real Decreto 155/1996, de 2 febrero 1996, por el que se aprueba el reglamento de ejecución de la Ley Orgánica 7/1985, BOE 47. sz., 1996. február 23., 6949. o.) 23. és 28. cikke értelmében:

„23. cikk — A tartózkodási vízum típusai

[...]

(2) Családegyesítési célú tartózkodási vízum állítható ki az illetékes közigazgatási hatóság kedvező véleménye alapján a jelen rendelet 54. cikkében szereplő helyzetek valamelyikében lévő olyan külföldi részére, aki azt Spanyolországban letelepedett

családtagjához való családegyesítés céljából kéri. Ez a hatósági vélemény, a jelen rendelet 28. cikke (1) bekezdésének megfelelően, kötelező erővel bír a családegyesítést kérelmező által teljesítendő feltételek vonatkozásában.

[...]

(6) Nem jövedelemszerző célú tartózkodási vízumot lehet kiadni az akár nyugdíjjal, akár járadékkal rendelkező nyugdíjkorú külföldinek, illetőleg annak a dolgozókorú külföldinek, aki Spanyolországban nem fog munkavállalásiengedély-köteles vagy az alól mentes tevékenységet végezni.

[...]

28. cikk — A tartózkodási vízum megszerzéséhez előírt sajátos okiratok

(1) Családegyesítés céljából kérelmezett tartózkodási vízum esetében a Spanyolországban lakóhellyel rendelkező családegyesítést kérőnek kérelme benyújtása előtt véleményt kell kérnie a lakóhelye szerinti tartomány közigazgatási hatóságától, amely igazolja, hogy a jelen rendelet 56. cikke (5) és (7) bekezdésében foglalt feltételeknek eleget tesz, és rendelkezik már meghosszabbított tartózkodási engedéllyel. A jelen rendelet 54. cikke (2) bekezdésében szereplő csoportok valamelyikébe tartozó családtag köteles a vízumkérelemhez mellékelni az előbb hivatkozott közigazgatási hatóság által nyilvántartásba vett, vélemény iránti kérelmet, valamint a rokonsági fokot, továbbá, adott esetben, a jogi és gazdasági függőséget igazoló okiratokat.

[...]

(6) Nem jövedelemszerző célú vízum iránti kérelem esetében a külföldi köteles benyújtani azokat az okiratokat, amelyek bizonyítják, hogy rendelkezik a megélhetését biztosító anyagi eszközökkel vagy olyan rendszeres jövedelemmel, amely elegendő és megfelelő az ő és eltartott családtagjai számára. A megélhetését biztosító anyagi eszközöknek vagy a rendszeres jövedelemnek elegendőnek kell lennie a kérelmező és eltartott családtagjai szállásának, létfenntartásának és egészségügyi ellátásának a fedezésére."

A tényállás és a pert megelőző eljárás

12 A kötelezettségszegés megállapítására irányuló jelen eljárás alapja két panasz, amelyet a szabad mozgáshoz való, az EK-Szerződés által rájuk ruházott jogukat gyakorló olyan közösségi polgárok nyújtottak be a Bizottsághoz, akiknek a házastársaitól Spanyolországban megtagadták a tartózkodási engedélyt, azzal az indokkal, hogy előzőleg a legutolsó lakóhelyük szerinti spanyol konzulátuson tartózkodási vízumot kellett volna kérniük. A panaszokban sérelmezett tényekre Weber asszony esetében 1998-ban, Rotte Ventura asszony tekintetében pedig 1999-ben került sor.

13 1999. április 26-án a Bizottság ezzel kapcsolatosan levelet intézett a spanyol hatóságokhoz, amelyek 1999. július 5-én válaszoltak, megerősítve, hogy a tartózkodási vízum szükséges a tartózkodási engedély kiállítása iránti későbbi eljáráshoz.

14 Az EK 226. cikk első bekezdése szerinti eljárásnak megfelelően, a Bizottság — miután lehetőséget adott Spanyolországnak észrevételei megtételére — 2002. április 3-i levelében indokolással ellátott véleményt intézett e tagállamhoz azzal, hogy e vélemény közlésétől számított két hónapos határidőn belül hozza meg az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy eleget tegyen a 68/360, 73/148, 90/365 és 64/221 irányelvekből eredő kötelezettségeinek. Minthogy a spanyol hatóságok válasza nem elégítette ki, a Bizottság a jelen kereset előterjesztése mellett döntött.

A keresetről

A szabad mozgáshoz való jogukat gyakorló közösségi polgárok harmadik országok állampolgárságával rendelkező házastársainak spanyolországi tartózkodási engedélye kiadásának feltételei tekintetében a spanyol szabályozásnak a 68/360, 73/148 és 90/365 irányelvekkel való összeegyeztethetetlenségére alapított, első kifogásról

A felek érvei

15 Első kifogásával a Bizottság azt rója a Spanyol Királyság terhére, hogy megsértette a 68/360, 73/148 és 90/365 irányelvek rendelkezéseit, amikor a közösségi polgár harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtagja számára a tartózkodási engedély kiadásához tartózkodási vízum megszerzését írta elő.

16 Rámutatva arra, hogy a Szerződés és a másodlagos közösségi jog biztosítják a közösségi polgároknak a szabad mozgáshoz való jogot, a Bizottság úgy érvel, hogy a közösségi polgárok bizonyos családtagjait — állampolgárságuktól függetlenül — szintén megilletik a közösségi jogból fakadó bizonyos jogok.

17 A Bizottság szerint az említett családtagok számára a tartózkodási engedély kiadásához tartózkodási vízum megszerzésének előírása nemcsak a családtagok közösségi szabályokból fakadó jogainak korlátozását, hanem magának a közösségi polgár szabad mozgáshoz való jogának közvetett korlátozását valósítja meg.

18 A Bizottság elismeri, hogy bár a tagállamok kérhetnek beutazási vízumot a harmadik országok állampolgáraitól, annak megszerzését meg kell könnyíteni a közösségi polgárok családtagjai számára, mivel a vízum kiadása nem járhat azzal az eredménnyel, hogy e személyek vonatkozásában bevándorlási eljárást folytassanak le azelőtt, hogy valamely tagállamba beutaznának.

19 A Bizottság szerint a tagállamok a közösségi jog kedvezményezettjeitől egyetlen előfeltételt követelhetnek meg a területükre történő belépés jogával kapcsolatban, éspedig a 68/360 irányelv 3., illetve a 73/148 irányelv 3. cikkében felsorolt okiratok felmutatását. Megjegyzi, hogy a „beutazó vízum" fogalma (e vízumot a tagállamok kérhetik a területükre történő belépéskor) kizárólag úgy értelmezendő, hogy az a három hónapos rövid időtartamú vízumot jelöli.

20 Következésképpen a 90/365 irányelv 2. cikkének és a 73/148 irányelv 6. cikkének megfelelően a közösségi polgár harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtagjának csupán a tartózkodási engedély kiadása pillanatában kell igazolnia, hogy eleget tesz a közösségi szabályozásban rögzített feltételeknek.

21 A Bizottság szerint ebből az következik, hogy ellentétes a közösségi szabályozással és ítélkezési gyakorlattal (a C-459/99. sz. MRAX-ügyben 2002. július 25-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-6591. o.]) az olyan rendszer bevezetése, amely egy harmadik ország állampolgárát arra kötelezi, hogy bevándorlási eljárás alá vesse magát olyan tartózkodási engedély megszerzése céljából, amelynek kiállítása lényegében valamely közösségi polgárral való rokoni kapcsolatának bizonyításán alapul.

22 A spanyol kormány azon az álláspontón van, hogy — a 68/360 irányelv 3. cikkének (2) bekezdésével, illetve a 73/148 irányelv 3. cikkének (2) bekezdésével összhangban

— amikor egy közösségi polgár a Közösségen belül helyet változtat azzal a céllal, hogy gyakorolja a Szerződés és az irányelvek által ráruházott jogokat, a tagállamok beutazó vízumot kérhetnek, vagy ezzel egyenértékű kötelezettséget írhatnak elő a valamely tagállam állampolgárságával nem rendelkező családtagjai számára.

23 A spanyol kormány szerint — a 68/360 irányelv 4. cikke (3) bekezdésének és a 73/148 irányelv 6. cikke a) pontjának megfelelően — a tagállamok kérhetik annak az okiratnak a bemutatását, amellyel az érdekelt az illető tagállam felségterületére lépett.

24 A spanyol kormány kiemeli a beutazó vízum és a tartózkodási vízum közötti különbséget, és úgy érvel, hogy az 539/2001 rendelet csak a rövid időtartamú vízumra vonatkozik. Következésképpen, álláspontja szerint, a tagállamok hatáskörrel rendelkeznek a hosszú időtartamú és a tartózkodási vízumok vonatkozásában.

25 Végezetül a spanyol kormány rámutat arra, hogy közösségi szinten nem létezik harmonizáció a harmadik államok állampolgárai részére szóló tartózkodási vízumok kiállítása tekintetében. Kifejti, hogy mivel a Tanács nem hozott az EK 63. cikk első albekezdése 3. pontjának a) és b) pontja alá tartozó területeket érintő bevándorlási politikákra vonatkozó intézkedést, a tagállamok továbbra is hatáskörrel rendelkeznek e tárgykörben.

A Bíróság álláspontja

26 Elöljáróban rá kell mutatni arra, hogy a közösségi jogalkotó elismerte a tagállami állampolgárok családi élete védelme biztosításának fontosságát annak érdekében, hogy a szerződés által biztosított alapvető szabadságok gyakorlásának akadályait megszüntesse (a C-60/00. sz. Carpenter-ügyben 2002. július 11-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-6279. o.] 38. pontja és a MRAX-ügyben hozott, fent hivatkozott ítélet 53 . pontja).

27 Ebben az összefüggésben a 68/360 irányelv 1. cikke, a 73/148 irányelv 1. cikke és a 90/365 irányelv 1. cikke a tagállamokba való beutazás és tartózkodás tekintetében a tagállami állampolgárok e rendelkezések hatálya alá tartozó házastársaira is kiterjeszti a közösségi jog alkalmazását, állampolgárságukra való tekintet nélkül.

28 E tekintetben a tagállami állampolgár harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtagjának a tagállamokba történő beutazásának az engedélyezése egyedül a családi kapcsolattól függ. Ezért a tagállami állampolgár harmadik ország állampolgárságával rendelkező házastársa részére a tartózkodási engedély kiadását nem jogot keletkeztető, hanem olyan jogi aktusnak kell tekinteni, amellyel a tagállam — a közösségi jog rendelkezései alapján — egy harmadik ország állampolgárának egyéni helyzetét állapítja meg (lásd a MRAX-ügyben hozott, fent hivatkozott ítélet 74. pontját).

29 A tartózkodási engedély megszerzése iránti eljárással kapcsolatban fontos kiemelni, hogy a 68/360 irányelv 4. cikke (3) bekezdésének c), d) és e) pontja, a 73/148 irányelv 6. cikke, valamint a 90/365 irányelv 2. cikke tartalmazzák azokat a feltételeket, amelyeket az engedély kiadásához a tagállam megkívánhat.

30 A hivatkozott feltételek kimerítő felsorolás tárgyát képezik (lásd ilyen értelemben a 48/75. sz. Royer-ügyben 1976. április 8-án hozott ítélet [EBHT 1976., 497 . o.] 37. pontját; a C-363/89. sz. Roux-ügyben 1991. február 5-én hozott ítélet [EBHT 1991., I-273. o.] 14. és 15. pontját, valamint a C-376/89. sz. Giagounidis-ügyben 1991. március 5-én hozott ítélet [EBHT 1991., I-1069. o.] 21. pontját).

31 Rá kell mutatni arra, hogy — a 68/360 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében és a 73/148 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően — a tagállamok biztosítják az irányelv hatálya alá tartozó tagállami állampolgárok és családtagjaik jogát arra, hogy érvényes személyazonosító igazolvány vagy útlevél egyszerű felmutatásával a felségterületükre lépjenek.

32 Mindazonáltal ugyanezen irányelvek 3. cikkének (2) bekezdése szerint abban az esetben, ha egy tagállam állampolgára azoknak a jogoknak a gyakorlása céljából változtat helyet a Közösségen belül, amelyeket számára a Szerződés és az említett irányelvek biztosítanak, a tagállamok kizárólag azon családtagok esetében kérhetnek beutazó vízumot vagy ezzel egyenértékű okiratot, akik a tagállamok egyikének állampolgárságával sem rendelkeznek. A tagállamok külső határainak átlépésekor vízumkötelezettség alá eső harmadik országbeli állampolgárok országainak meghatározásáról szóló, 1995. szeptember 25-i 2317/95/EK tanácsi rendeletet (HL L 234., 1. o.) felváltó, 1999. március 12-i 574/1999/EK tanácsi rendelet (HL L 72., 2. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 1. kötet, 121. o.) helyébe lépő 539/2001 rendelet határozza meg azon harmadik országok listáját, amelyek állampolgárainak a tagállamok külső határainak átlépésekor vízummal kell rendelkezniük (a MRAX-ügyben hozott, fent hivatkozott ítélet 56. pontja).

33 A tagállamok ugyanakkor gondoskodnak minden olyan eszközről, amely a tagállami állampolgársággal nem rendelkező családtagok számára szükséges vízumok megszerzését megkönnyíti. E tekintetben a Bíróság már kimondta, hogy a 68/360 és a 73/148 irányelv fent hivatkozott rendelkezései teljes körű érvényesülésének érdekében a vízumot a lehető legrövidebb idő alatt és — amennyiben lehetséges — a tagállami területre történő belépés helyén kell kiállítani (a MRAX-ügyben hozott, fent hivatkozott ítélet 60. pontja).

34 Az 539/2001 rendelet 2. cikke a vízumot egy tagállam által kiadott olyan engedélyként határozza meg, amely legfeljebb összesen három hónapos tartózkodás céljából történő beutazáshoz szükséges.

35 A tartózkodási engedély megszerzésének feltételeire vonatkozó spanyol szabályozás értelmében a közösségi polgárok tagállami állampolgársággal nem rendelkező családtagjai kötelesek többek között az útlevelükben lévő családegyesítési vízumot bemutatni.

36 Ily módon az említett családtagokat arra kötelezik, hogy a tartózkodás formaságainak már a spanyol felségterületre való belépésük előtt eleget tegyenek, ellenkező esetben megtagadják tőlük a tartózkodási engedély kiadását.

37 Egyébként pedig a 68/360, a 73/148 és a 90/365 irányelvben a közösségi polgárok családtagjai tartózkodási engedélye kiadásának feltételei között nem szerepel a spanyol jogszabályok által megkövetelt vízumtípus (lásd ilyen értelemben a MRAX-ügyben hozott, fent hivatkozott ítélet 56. pontját).

38 Következésképpen a spanyol szabályozás által előírt, a tartózkodási engedély megszerzéséhez szükséges tartózkodási vízum megkövetelése és ebből következőleg a tartózkodási engedély kiadásának a közösségi polgár harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtagjától azzal az indokkal történő megtagadása, hogy előzőleg az utolsó lakóhelye szerinti spanyol konzulátuson tartózkodási vízumot kellett volna kérnie, olyan intézkedés tehát, amely ellentétes a 68/360, a 73/148 és a 90/365 irányelv rendelkezéseivel.

39 Az előzőekben előadottakból következik, hogy a Bizottság által emelt első kifogás megalapozott.

A 64/221 irányelv megsértésére alapított, második kifogásról

A felek érvei

40 A Bizottság második kifogásában előadja, hogy — a tartózkodási engedélyek kiadására vonatkozó közösségi szabályrendszer általános felépítésének megfelelően

és különösen a 64/221 irányelv 5. cikkére figyelemmel — a tagállamnak a tartózkodási engedélyről a lehető legrövidebb időn belül, de legfeljebb a kérelem benyújtásától számított hat hónap alatt határozatot kell hoznia.

41 A Bizottság, noha elismeri, hogy a tartózkodási engedélyek kiadásának határideje vonatkozásában a spanyol jogszabályi rendelkezések megfelelnek a 64/221 irányelvnek, a Spanyol Királyság terhére rója, hogy Rotte Ventura asszony vonatkozásában, aki csak tíz hónapig húzódó eljárást követően kapta meg tartózkodási engedélyét, nem tartotta be az említett irányelv 5. cikkében előírt határidőt.

42 A spanyol hatóságok úgy vélik, hogy a Bizottság egy elszigetelt esetből kiindulva nem róhatja a Spanyol Királyság terhére általános jelleggel, hogy nem tartotta be a közösségi szabályozást, annál is kevésbé, mivel az érdekelt, miközben a tartózkodási engedélyre várt, e tagállam területén tartózkodhatott.

A Bíróság álláspontja

43 Elöljáróban rá kell mutatni arra, hogy a tagállamok valamennyi hatóságát köti a tagállamoknak az irányelvből eredő azon kötelezettsége, hogy az irányelvben meghatározott célt elérjék, valamint az EK 10. cikk szerinti azon feladata, hogy minden olyan általános, illetve különleges intézkedést megtegyenek, amelyek alkalmasak a szóban forgó kötelezettség teljesítésének biztosítására (a 80/86. sz. Kolpinghuis Nijmegen ügyben 1987. október 8-án hozott ítélet [EBHT 1987., 3969. o.] 12. pontja).

44 A Bíróság már kimondta, hogy a Bizottság kérheti olyan kötelezettségszegés megállapítását, amely abból áll, hogy meghatározott esetben nem érték el az irányelvben kitűzött célt (a C-20/01. és C-28/01. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2003. április 10-én hozott ítélet [EBHT 2003., I-3609. o.] 30. pontja).

45 Ki kell emelni, hogy a 64/221 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének értelmében a tagállamnak a tartózkodási engedély kiadásáról a lehető legrövidebb időn belül, de legfeljebb a kérelem benyújtásától számított hat hónap alatt határozatot kell hoznia.

46 Márpedig a jelen esetben bizonyos, hogy Rotte Ventura asszony, aki harmadik ország állampolgára, és egy, a szabad mozgáshoz való jogát gyakorló közösségi polgár házastársa, csak tíz hónapos eljárás után kapta meg a tartózkodási engedélyt, ami ellentétes az irányelv előírásaival.

47 E tekintetben lényegtelen, hogy mialatt a tartózkodási engedély megadásáról vagy megtagadásáról szóló döntésre vár, a kérelmező ideiglenesen az ország területén tartózkodhat. Ugyanis — amint azt a főtanácsnok indítványának 63. pontjában kifejtette — az a kérdés, hogy a határidő túllépése a tartózkodás vagy valamely tevékenység folytatásának akadályát képezi-e, nem releváns.

48 Következésképpen a Bizottság második kifogása megalapozott.

49 Az előzőekben foglalt összes szempontra tekintettel meg kell állapítani, hogy a Spanyol Királyság

— mivel nem ültette át megfelelően belső jogrendjébe a 68/360, a 73/148 és a 90/365 irányelvet, különösen azzal, hogy a szabad mozgáshoz való jogát gyakorló közösségi polgár harmadik ország állampolgárságával rendelkező

családtagja számára a tartózkodási engedély kiadásához tartózkodási vízum megszerzésének kötelezettségét írta elő, és

— mivel nem adta meg a tartózkodási engedélyt a lehető legrövidebb időn belül, de legfeljebb az említett engedély iránti kérelem benyújtásától számított hat hónap alatt, és ezzel megsértette a 64/221 irányelv rendelkezéseit,

nem teljesítette az említett irányelvekből eredő kötelezettségeit.

A költségekről

50 Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A Spanyol Királyságot, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

1) A Bíróság megállapítja, hogy a Spanyol Királyság

— **mivel nem ültette át megfelelően belső jogrendjébe a tagállami munkavállalók és családtagjaik Közösségen belüli mozgására és tartózkodására**

vonatkozó korlátozások eltörléséről szóló, 1968. október 15-i 68/360/EGK tanácsi irányelvet, a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás területén a tagállamok állampolgárainak Közösségen belüli mozgására és tartózkodására vonatkozó korlátozások eltörléséről szóló, 1973. május 21-i 73/148/EGK tanácsi irányelvet és a kereső tevékenységük folytatásával felhagyó munkavállalók és önálló vállalkozók tartózkodási jogáról szóló, 1990. június 28-i 90/365/EGK tanácsi irányelvet, különösen azzal, hogy a szabad mozgáshoz való jogát gyakorló közösségi polgár harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtagja számára a tartózkodási engedély kiadásához tartózkodási vízum megszerzésének kötelezettségét írta elő, és

— mivel nem adta meg a tartózkodási engedélyt a lehető legrövidebb időn belül, de legfeljebb az említett engedély iránti kérelem benyújtásától számított hat hónap alatt, és ezzel megsértette a külföldiek mozgására és tartózkodására vonatkozó, a közérdek, közbiztonság vagy közegészség által indokolt különleges intézkedések összehangolásáról szóló, 1964. február 25-i 64/221/EGK tanácsi irányelv rendelkezéseit, nem teljesítette az említett irányelvekből eredő kötelezettségeit.

2) A Bíróság a Spanyol Királyságot kötelezi a költségek viselésére.

Aláírások